Nro 15.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 20. *LUTEGO ROKU* 1798. *we WTOREK.*

Z licznych Rekwizycyi Prześw: Kommiſſyi przez Nayiaśnieyſze Dwory do upadłych Bankow wyznaczoney, o exekucye wyrokow Jey do niżey podpiſaney Regencyi doszłych, okazuie ſię, że dłużnicy reſpective Maſs, wtedy nawet w dopełnieniu obowiązkow ſwoich ociągaią ſię, gdy przez Kommiſſyą do zapłacenia ſkazani zoſtali. Przeto gdy Regencya wyroki Kommiſſyi na iey rekwizycyą iak naysurowiey i wszyſtkiemi ſtopniami exekucyi uſkuteczniać ma ſobie zalecono, i iuż nawet ieden z dłużnikow Masſy Kabrytowſkiey osóbiſty znoſi ſekweſtr, wszyſtkich dłużnikow Maſs do nayprędszego uiszczenia ſię w długach ſwoich wzywa.—*w Warſzawie d.* 16. *Lutego* 1798.

Królewſka Południowo-Pruſka Regencya.

de MEYER.

z Londynu dnia 2. *Lutego.*

Bogata iedna flotta kupiecka z *Chin i Indyow* wschodnich płynąca, przybyła ſzczęśliwie do brzegow naszych.— *Stephens i Adams* Kapitanowie 2ch okrętow woiennych nazwanych *Tremendous* i *Poliſem* będące na ſtanowiſku *Dobrey Nadziei*, przywiozły od admirała *Pringle* depesze, zawieraiące ſmutną wiadomość o powtórney insurrekcyi maytkow flotty przylądkowey, która przecie przytłumioną zoſtała przy odeyściu depeszow. Gubernator zagroził inſurrekcyinym okrętom ſtrzelaniem na nie rozpalonemi kulami i zatopieniem, ieżeli nie powrócą do poſłuszeńſtwa, i nie wydadzą ſwoich delegowanych w przeciągu 2ch godzin. Dowodzcy insurgentow wydali ſwoich wspolnikow, z których 2ch natychmiaſt rozſtrzelano.— Armia przylądku ſtoi o 5. mil od miaſta.— W *Chinach* miał wybuchnąć pożar inſurrekcyi.— Lordowi *Bridport* oddana nazad kommenda wielkiey flotty.— Przygotowania idą z pośpiechem: Regimenta i wszyscy officerowie floty w *Nore* ſtoiącey ofiarowali rządowi w darze patryotycznym ſwoy żołd iednodzienny:— *Amerykanie* żądali dla ſwoich okrętow eſkorty, która im przyobiecaną zoſtała, pod warunkiem, iż ſtany ziednoczone na wzaiem konwoiować każą okręty *Angielſkie.*

Poseł *Duńſki* Hrabia *Wedel Jalsberg* miał u Króla taiemną audyencyą, która nie ściągała ſię do propozycyow pokoiu z *Paryża* podanych, iak ſię domniemywano, ale do zawarowania handlu na północy.— *Hollendrzy* należący do plantacyow w przylądku *dobrey nadziei*, którzy nie chcieli przyſięgi wierności Królowi *Angielſkiemu* wykonać, zoſtali do *Batavia* transportowani. Wielu tam żołnierzy *Angielſkich* ucieka wgłąb kraiu, ale od chłopow *Hollenderſkich* bywaią chwytani, Generał *Dundas* dla wſtrzymania dalszey dezercyi, iednych wieſzać drugich rozſtrzelać kazał.— Bank *Amerykańſki* ieſt teraz w tak kwitnącym ſtanie, że podwyżſzył iednym procentem, dochody akcyow bankowych i nadto ieszcze ma w zapaſie 97,000. *Dollarow.* Ten ſtan kwitnący banku tym bardziey zadziwia, kiedy zważamy, że bank wſpomniony w zeszłym roku 200,000. Dollarow na wyſtawienie nowych budowli przeznaczył.— Rząd *Amerykańſki* wſtrzymał ieszcze do mieſiąca Lutego rozkaz wydany do uzbraiania ſię przeciw *Francyi*, oczekuie on na ſkutek negocyacyi ſwoiey w *Paryzu* rozpoczętey, która iednak nie zdaie ſię mieć dobrego powodzenia.— Dobrowolne ſkładki na potrzeby woienne rozpoczęte, idą bardzo pomyślnie, publiczne korporacye naywięcey do nich ſię przykładaią, i żadney niema, któraby niżey 1000. funtow ofiary nie złożyła. Niedawno akademia *Kambrydſka* podobną ſummę przyſłała. Dyrektorowie banku na zgromadzeniu wſzyſtkich, którzy akcye ſwoie w nim maią, i ſpodziewać ſię trzeba, iż kupcy miaſta *Londynu* iako też innych miaſt w kraiu poydą zatym przykładem patryotycznym. Ma być także poſtawiona w banku wielka karbona, w którą każdy według ſwoiey możności wrzucać będzie ofiary.— Xiąże *Norfolk* popadł niełasce Królewſkiey i utracił rangę kommendanta milicyi w hrabſtwie *York* za to, iż prezyduiąc podczas obchodzoney uroczyſtości rocznicy urodzin P. *Foxa*, na którey do 2000. członkow towarzyſtwa korresponduiącego *Londyńſkiego* znaydowało ſię, przy ſpełnianiu zdrowia P. *Foxa*, rzekł „*Jerzy Washington* przed 20. laty nie miał więcey iak 2000. ſwoich ſtronnikow, a iednak *Ameryka* wolną zoſtała„ Poczym podał nowy toaſt *ſamowładności ludu.* Officyerowie milicyi, którey wspomniony xiąże był ſzefem, dowiedziawszy ſię, iż mu kommenda odiętą zoſtała, maią proſić także o uwolnienie ſiebie od ſłużby.

Za nadeszłą wiadomością z *Paryża* o ſkargach przeciw rządowi naszemu z powodu złego iakoby traktowania jeńców *francuzkich*, rozkazano czynić ściſłe w tey mierze dochodzenie, i ma wyiść wkrótce obszerny rapport zawieraiący w sobie doſtateczne dowody ſtaranności rządowey około tychże ieńców.— Dyrektoryat przyſłał teraz w tym celu 4ch agentow swoich i adreſſował ſię do iednego domu handlowego w *Londynie*, który ma doſtarczać potrzebnych tymże agentom pieniędzy.— Podług nowego urządzenia Kommiſſyi woienney, od dnia 25. Grudnia 1797. żołd woyſkowy powiększonym zoſtał, który co mieſiąc regularnie ma być wypłacany; podług tego urządzenia Pułkownik w kawaleryi ma na dzień 1. funt 12. szylingów 10. pensów, Podpułkownik 1. funt 3. szylingi. W infanteryi zaś i milicyach Pułkownik ma 1. funt 2. szylingi 6. pensów; Podpułkownik 15. szylingow 11. pensow.— Między nowemi taxami ma być ieszcze nałożona na Adwokatow 25. funtow co-rocznie, tudzież na ſądowych Prokuratorow po 15. funtow.

Niektóre liſty z *Irlandyi* donoszą, że flotta *Breſteńſka* miała wyiść na morze, dla protegowania flotty kupieckiey *Hiszpańſkiey*, albo iak inni wnoszą dla uwolnienia flotty w *Cadix.*— Dway szpiegowie schwytani *Hutter i Specht* po odbytey indagacyi, maią zdięte kaydany, i iuż nie w domie poprawy, ale w innym zwyczaynym więzieniu ſiedzą, poczym wnoszą tu niektórzy, że zaſkarzenia przeciw nim nie muszą być gruntowne.— Dzieła *Paina* pod tytułem: *Prawa Człowieka* i *Starożytność rozumu*, są na iezyk *Irlandzki* przetłomaczone, i darmo między lud rozdane.

Hrabia *d'Artois* pretendent *francuzki*, którego w *Edimburgu* dłużnicy oblegli, zamyśla z niemi kapitulować, aby go przepuścili do *Moſkwy.*

Rozchodzi ſię tu pogłoſka, iż Leonard *Bourdon* miał przybyć do *Hamburga*, a to w celu przymuszenia ſenatu miaſta tego do aresztowania wſzyſtkich towarow *angielſkich*, z zagrożeniem wtargnienia, ieśliby ſenat ſprzeciwił ſię tumu żądaniu. Niewiadomo ile ta pogłoſka ma w sobie prawdy, tak mocne iednak na kapcech naszych zrobiła wrażenie, że wielu z nich puściło ſię do *Hamburga* dla ocalenia swoich towarow.

z Paryża dnia 3. *Lutego.*

Donoszą z *Rzymu* pod 19. Stycznia, iż dwie kolumny woyſk *Francuzkich*, które wyszły z *Ankony i Romanii*, udały ſię w marsz ku *Rzymowi.* Woyſka *Cisalpińſkie* przyſtąpiły iuż do wąwozow *Appenińſkich* przy *Nocera.* Za zbliżeniem ſię tych kolumn, rewolucya powſtała w *Umbryi*; *w Citta di Caſtello*, zaszczepiono drzewo wolności. Rząd *Rzymſki* nie otrzymał od Króla *Neapolitańſkiego* wsparcia, którego żądał.

Generał *Brune*; który ſłużył z zaletą w armii *Włoſkiey*, mianowany zoſtał przez Dyrektoryat Generałem kommenderuiącym armii wchodzić maiącey do kraiu *Vaud.* Liſty z *Genewy* pod 24. Stycznia pisane, we wszyſtkich naszych Dziennikach umieszczone, wyrażaią, iż ta armia ſkładaiąca ſię z 15 tyſięcy ludzi, przechodziła to miaſto przy biciu w bębny, z bronią podnieſioną i rozwiniętemi chorągwiami, oraz, że oczekuie na przybycie Generała *Brune* dla dalszego zamiarow ſwoich uſkutecznienia.

Dnia 29. Stycznia Obywatel *Serbelloni Visconti, i Rangoni*, maiący zlecenie od Dyrektoryatu *Cisalpińſkiego* zawarcia przymierza związkowego i handlowego z Rzpltą *Francuzką* mieli publiczną audyencyą u Dyrektoryatu. Miniſter intereſſow zagranicznych przezentował ich, i w głoſie zabranym między innemi wyraził: „ Rzplta *Francuzka* święcie dotrzymuie raz przyrzeczonych umow, między któremi droższe znayduie te, które z Rzecząpospolitą *Cisalpińſką* zawarła. Umowy te zoſtaną tym bardziey zabespieczone wspólną nienawiścią obu Rzpltow przeciw Rządowi *Angielſkiemu* równie iak wspólnemi środkami dążącemi do oſłabienia tego nienasyconego nieprzyiaciela handlu *Europy.*

Obywatel *Serbelloni* rzekł: iż zawołany wraz z ſwemi kolegami Obywatelami *Visconti i Rangoni* do utworzenia iak nayściśleyszego między obiema Rzeczamipospolitemi związku, winien ieſt nayprzód złożyć hołd wzdzięczności Rzeplitey *Francuzkiey*, iako naypierwsze ſwoich współziomkow uczucie.— Wielkie dzieła armiow *Francuzkich* (rzekł daley) ich wyższe nad wszelkie pochwały męztwo, powinno ziednać ſobie ſławę ſtargania więzow ludu, godnego zawsze być wolnym. Gdy wodz *Rzymſki* zwycięzca uciemiężycielow *Grecyi*, kazał na igrzyſkach *Olimpickich* ogłoſić wolność *Grekow*, wrażenie, iakie ta niespodziewana wiadomość ſprawiła, było tak głębokie, iż po tylu upłynionych wiekach opisanie tego zdarzenia ieszcze w nas ſilne ſprawuie poruszenie.— Gdybym tu miał ſprawować obowiązki tey dawney podſtępney i kłamliwey dyplomatyki, którą tak długo nazywano polityką, przenioſłbym zawsze nad nią, chwalebne proſtego Obywatela znaczenie; lecz związki między dwóma Rzpltami są łatwe, będąc zawsze ſzczeremi, braterſkiemi, i na niewzruszonych ſprawiedliwości i wspaniałości zasadach wspartemi.— W dalszym ciągu mowy wyraża osobiſtą wdzięczność za przychylne ſiebie od Rządu *Francuzkiego*, przyięcie w tym

czaſie, gdy los Rzpltey *Cisalpińſkiey* zdawał ſię ieszcze być wątpliwym, osobliwie dla tych, którzy nieznali wielkości tyumfow armii *Włoſkiey*, i byłności niezwyciężonego iey wodza. Dziś rzekł daley, gdy to wielkie dzieło ieſt iuż dokonane, gdy Narod *Cisalpinow* winien wam ieſt ſwoie w rzędzie Mocarſtw *Europeyſkich* znaczenie, żądam od was tey przychylności, iaką umnie zaszczyciliście na łonie woyny, i wśrzód nieprzyiaznych przeciwko wolności ludu zamachow. Wińszuię ſobie, iż ieſtem świadkiem tego wielkomyślnego zapału, który gromadzi wszyſtkich *Francuzow* na poſkromienie pychy oſtatniego ich nieprzyiaciela, i na powroocenie morzom panuiącego iuż na lądzie pokoiu. Oby wkrótce pod cieniem tego powszechnego pokoiu, brało ſzybki wzroſt uszczęśliwienie powszechne. Oby handel i rękodzieła, te ſzacowne wolności płody, pod tarczą mądryc Praw zakwitneły na przeſtrzeni dwóch Rzpltych.

Ob. *Serbelloni* złożył ſwoie liſty kredencyonalne, a Prezydent Dyrektoryatu odpowiedział mu w naſtępuiącey treści:

„ Obywatelu Ambaſſadorze Rzepltey *Ciſalpińſkiey*. Do tego momentu wszyſtkie rządy w pomyślności oręża, nie znały inney roſkoszy iak rozprzeſtrzenienie ſwoiego panowania; Rzeplta *Francuzka* pogardza tą niedołężną pychą, i w pamiątce ſwoich trumfow cieszy ſię tylko widokiem uszczęśliwienia, które narodom wolność przynoſi: to uszczęśliwienie było iedyną nadgrodą iakiey Rzeplta *Francuzka* żądała po ſkutkach ſwoich zwycięſtw, a prawdziwą iey chwałą ieſt to, iż pomiędzy tylu Narodami ona tylko ſama ieſt, która dotąd widzi ſzczęśliwe i dziękuiące za iey zwycięztwa narody. Jeżeli zwycięzca *Filipa Flaminius* powrócił *Grecyą* do wolności; ieżeli to dobrodzieyſtwo winien był Prawodawcom ſwoiey Oyczyzny, bezſtronnieyſi od tego *Rzymianina*, wſpaniali naſi obrońcy, zanieśli wolność aż za *Alpy*, przez które ſię *Rzymianie* tylko dla uiarzmienia *Gaulow* przedarli. Rzeplta *Francuzka* bez żadney inney w ſwoich tryumfach pobudki, iak tylko utrzymywania odwiecznych zasad natury, wzięła ie za grunt przywiązania do ſprzymierzeńcow ſwoich, i to ieſt zapewnienie o iey niewzruszoney dla Rzepley *Ciſalpińſkiey* przyiaźni. Te ſame zasady zawsze niepodległe dziwactwom fortuny, były przyczyną przyiaźnego ciebie przyięcia, gdy ieszcze los twoiey oyczyzny nie był ugruntowany. *Francya* ieſt wolnych ludzi ſchronieniem, poznała waszą ſkłonność i dała wam przychylności ſwoiey dowody. Dyr: Wykon: z ukontentowaniem widzi cię powracaiącego w charakterze Ambaſſadora Rzepltey *Ciſalpińſkiey*, i ma to za nowy dowod gorliwości twego Rządu w wzmacnianiu ſzczęśliwych między dwoma narodami związkow etc.

Liſt, który *Tomasz Paine* przyłączył do poſłaney przez ſiebie ofiary, był treści naſtępuiącey:

„ Obywatele Reprezentanci! Lubo teraznieysze
„ maiątku mego położenie, nie dozwala mi z ła
„ twością przyłożyć ſię do otworzoney ſubſkrypcyi
„ na wylądowanie do *Anglii*, wszelako raczcie
„ przyiąć mały dar patryotyczny, który oszczędność
„ moia przysporzyła. Posyłam wam Obywatele
„ 100. liwrów, a do tey małey ſkładki łączę wszy-
„ ſtkie życzenia ſerca mego, ku pomyślności tey
„ wyprawy, równie iak ofiarę wszelkich uſług, na
„ które zdobyć ſię mogę do przyłożenia ſię w
„ tym tak ważnym przedſięwzięciu. Nigdy ſtały
„ pokoy nie może być pewnym, ani dla Francyi,
„ ani dla świata całego, dopóki *Anglia*, tak iak
„ teraz *Włochy* nie zoſtanie ſioſtrą Rzpltą. Taxy
„ i przemoc gnębią Lud *Brytańſki i Irlandzki*,
„ lecz ten zawsze ieſt godzień być wolnym. Przyi-
„ miycie Obywatele Reprezentanci oświadczenie ra-
„ dości dawnego waszego kolegi, z powodu uni-
„ knionych przez was niebespieczeńſtw, przez któ-
„ re przeszliście, i ſzczęśliwey przyszłości, która
„ nam ſię okazuie. " Pozdrowienie i uszanowanie.

TOMASZ PAINE.

Generał *Murat*, który towarzyszył Generałowi *Buonaparte* do *Paryża*, znowu teraz do *Włoch* wyieżdża, depesze, które z ſobą wiezie, maią napis: do Generałow Rzpltey *Francuzkiey w Rzymie*, —

Na oſtatniey publiczney audyencyi Dyrektoryatu rozumiano, iż ſię także da widzieć Baron *de Stael*, ale teraz dowiaduiemy ſię, że ieszcze nie ma przyſłanych ſobie liſtow kredencyalnych. Dwor *Szwedzki* oczekuie wpierwey na nominacyą do niego Poſła przez Dyrektoryat. Lubo ta okoliczność wielu trudnościom podlega, iednak ſam Dyrektoryat okazuie ukontentowanie ſwoie z wyboru Pana *de Stael*, któremu wszyſtkie partye oddaią ſprawiedliwość, przyznaiąc, iż umiał zawsze połączyć przywiązanie ſwoie do *Francyi* z intereſſem własney Oyczyzny. Zpomiędzy całey dyplomatyki w *Paryżu* on tylko ieſt ieden, któremu wszyſtkie tuteysze publiczne pisma ſprzyiaią.

Ekwipaże Generała *Buonaparte* przygotowane iuż były do powrotu do *Raſtadt*. Mówiono nawet, że iuż ten wodz wyiechał, lecz te wieści były zawczesne, i wyiazd iego ieszcze na kilka dni ieſt odłożony. Udać ſię ma w podróż wraz z swoią małżonką. Nie przeſtaie on uczęszczać na ſeſſye Inſtytutu Narodowego. Lubo wielkiemi ieſt obciążony pracami, i naywięcey w swoim przeſiaduie domu, od nieiakiego iednak czasu więcey bywa widziany.

Generał *Brune* wyiechał z *Paryża* dnia 29 na obięcie kommendy nad 25. tyſiącami woyſka wkraczaiącego do *Szwaycaryi*.

Generał *Leſebvre* wyiechał z *Moguncyi* i wkrótce ieſt spodziewany w *Paryżu*.

Dalſzy ciąg nowych liſtow dyplomatycznych, do oſtatnich w Rzymie *zdarzeń należących.*

Nro 5. Wypis z liſtu Poſła *Szwedzkiego* do Dworu swego. — *w Rzymie d.* 30. *Grudnia* 1797.

„ Jak tylko Sekretarz Stanu dowiedział ſię, iż *Fano* przez woyſka *Cisalpińſkie* zaięte zoſtało, udał ſię natychmiaſt do Poſła *Buonaparte* z prozbą o wdanie ſię swoie w tym intereſie.

Przyradek osobliwszy, że *Buonaparte* rannym nie zoſtał, dwa razy bowiem do niego ſtrzelano. Poseł ten i drugi Generał, mogli ſię byli ratować ucieczką tyłami pałacu, a tym sposobem uniknąć zniewagi prawa powszechnego. Rząd *Rzymſki* właśnie dał widowiſko drugiey *Baſſevillady*, która za sobą upadek *Rzymu* pociągnie. W tym właśnie czaſie wpadła kawalerya na dziedzieniec pałacu, i tam wiele osób pozabijała, którzy wcale do zaburzenia nie należały, a między innemi iedną, która paszportu żądała. Strumienie krwi zalały dziedzieniec; całey tey sceny nie można bez wzdrygnienia opisać. Skoro dowiedziałem ſię przez umyślnie wyſłanych posłańcow moich o zaszłym zaboyſtwie, nie wiedząc iakim sposobem mogłbym przyiść na pomoc Poſłowi *francuzkiemu*, udałem ſię do Poſła *hiszpańſkiego* i wezwałem go, aby iako wspólny przyiaciel raczył iść ze mną, gdyż on łatwiey mógł wyſtarać ſię o ſtraż woyſkową dla bespiecznego przeyścia. W rzeczy samey udał ſię zaraz do Sekretarza Stanu, który zdawał ſię nic nie wiedzieć o zaszłych zdarzeniach, i otzymał iednego Kiraſſyera do aſſyſtencyi. Wchodząc do pałacu Poſła *Francuzkiego*, znalazł schody krwią zbroczone i samego Poſła w wielkim zapale gniewu. Ten oświadczył nam zaraz, iż natychmiaſt wyieżdża dla ściągnienia zemſty za obrażony honor *Francyi*; i dla zgładzenia tak ſzkaradnego rządu, pod którym życia osob publicznych nie mogą być w bespieczeńſtwie. — Oczewiście pokazuie ſię, że wina w tym cała ieſt rządu, gdyż żołnierze mieli na piſmie rozkaz ſtrzelania. — Sekretarz ſtanu powinien był natychmiaſt dochodzić całey tey rzeczy, powinien był aresztować wszyſtkich przeſtępnych żołnierzy, którzy do Generała ognia dawali, a tym ſamym przekonać całą *Europę*, że dwor *Rzymſki* prawo narodow ſzanuie, i nie chce zrywać raz zawartych ſoiuszow. Powinien był nakoniec zawarować beſpieczeńſtwo osoby Poſła przy pierwszych poruszeniach rewolucyoniſtow, a nie z zmrużonym okiem dozwolić, aby rzecz do tak ſmutnego doſzła końca. Nierozsądne poſtępowanie dworu *Rzymſkiego* przywiodło go do oſtatniego iego upadku. Panowie Kardynali iuż ſię gotuią do ucieczki, biedny Papież ieſt zawsze chorym. Patrole wszędzie ieszcze krążą, na publicznych placach i znacznieyszych ulicach armaty ſą wytoczone, między ludem daie ſię widzieć wielkie nieukontentowanie z przyczyny drogości pierwszych potrzeb do życia. Poseł *Hiſzpańſki* do dworu ſwego, a Sekretarz ſtanu do *Neapolu* wyſłali kuryerow, wzywaiąc wſparcia. — Kapitan nazwiſkiem *Amedis*, który woyſkiem dowodził, z ukontentowaniem pogląda na ſzablę i ſzarfę G. *Duphot* krwią zbroczone, uważaiąc ie iako zabytek zwycięztwa ſwego. Proboſzcz bliſkiey parafii zabrał mu zegarek złoty. Kapral *Mazileney*, który go zabił doſtał zato rangę ſierżanta. Rząd dla utrzymania dobrego porządku, wydał teraz edykt publiczny, i właśnie takiemi krokami poſtępuie, iak za czasow *Baſſevilla*. (*reſzta potym*)

Do opiſanego dawniey obchodu uroczyſtości w Kościele S. Sulpicyuſza, kładziemy tu naſtępuiącą mowę, Prezydenta Dyrektoryatu Ob. Barras.

OBYWATELE!

„ Ile razy rewolucya czasow przypomina nam ów dzień pamiętny, zawsze nienawiść przeciwko władzy Królewſkiey pierwszym ieſt uczuciem ożywiaiącym ſię w ſercu, i pierwszą przyſięgą. która ſię umysłowi przedſtawia. Nienawiść ta, zasadza ſię na piętnaſtu wiekach nieszczęśliwości, uciemiężenia, i niewoli, i ieſt koniecznie potrzebna do zaſłonienia potomności od wszyſtkich wyſtępkow i zbrodni, od wszelkiey zemſty, od wszelkich prześladowań i wszelkich klęſk, które władza Królewſka za sobą pociąga. „

„ Ludu *Francuzki*! który w przyszłości inaczey nazywanym nie będziesz, tylko wielkim narodem, izaliż należy przypomnać ci, że bez barbarzyńſkich i dzikich zaborcow kraiu nigdy nie byłbyś znał hańby wzdychania pod Królami! Będąc długo przedmiotem okrucieńſtwa i uszanowania rzymian, którzy podbili świat, wolnym i ſzczęśliwym na twych żyznych niwach, nie znałeś innych panow, tylko proſtotę twoich praw: będąc rządzonym przez zwierzchność wolnie obraną na polu marsowym, byłeś iuż przykładem narodow, dopoki hordy północne nie rozbiegły ſię po twoich gruntach, nie włożyly na cię kaydan niewoli, i nie ſprowadziły ci tyranow. „

„ O iakaż to ieſt ſprzeczność między czyſtością waszych obyczaiow, i zbrodniami nieznanemi waszym dziadom, co ſię niemi naſtępnie zhanbili owi ludzie, których purpura głupiemi czyniła, których korona nurzała w nieczułości, i ktorzy sami będąc niewolnikami miniſtra ſpychani byli wzaiemnie z tronu chwieiącego ſię przed podchlebcow dumnych! Każda dynaſtya nowa miała początek na dworze zopsutym dynaſtyi poprzedzaiącey: po każdey familii gasnącey w nieczułości naſtępowała inna familia wznosząca ſię ptzez zdradę: a energia uzurpatora nagle podnoſiła władzę Królowſką, którą próżnowanie i niedbalſtwo obaliło. Pod pierwszą dynaſtyą każde miaſto liczyło w ſobie tron, a każdy tron znaczynał ſię od woyny. Druga, która była rozwiezleysza, wzburzyła magnatow: za iey panowania powſtała anarchia lenna, każda prowincya była iaſkinią ſwego łupiezcy: każda wieś miała ſwego despotę, a każdy kawałek ziemi miał ſwoiego pana. „

„ Trzecia uginaiąc ſię pod iarzmem duchownym, wyprowadziła was za morze. Afryka pożarła ſzczątki waszych pokoleń: xięża wzbogacili ſię dobrami, które zoſtawiliście, i przedawali Królom niedołężnym mieysca świętych w niebie za cenę krwi waszey. „

„ W wiekach naſtępuiących ſzaleńſtwo rycerſkie zaſłało waszemi trupami równiny *Poitiers, Crecy, Azincourt*: niezgoda wewnętrzna unoſiła ſię zawsze nad *Francyą*: zbrodnie duchowne, zaboyſtwa poświęcone, rzeż *Vaſſi*. Noc S. *Bartłomieia*, zapamiętałość ligi, i okropne uciemiężenie przez dwóch kardynałow dopełnione, napełniaią zakrwawione karty hiſtoryi owych czasow opłakanych. — Lecz na koniec dzień 14. Lipca iak gdyby piorun ſkruszył w iednym momencie ten obrzydły kolos potęgi, który barbarzyńſtwo, duma, i chełpliwość budowały przez tyle wiekow. „

„ O dniu ſławny, dniu poświęcony na wieki pamiątce wszyſtkich przyiacioł wolności! Jak zadziwiaiące i cudne widowiſko wyſtawiłeś światu! Z iedney ſtrony 25. milionow ludzi z ich cnotami, z drugiey! tron zgrzybiały, i wyſtępek niedołężny! w ten czas ogromny łoſkot walącey ſię baſtylii był pierwszym ſkutkiem ſprawiedliwey nienawiści, poprzyſiężoney Królom przez narod ſłusznie rozgniewany, który nie doznał iednak ieszcze wszyſtkich tych zbrodniow, do których władza Królewſka była uſposobiona. „

„ Jakoż w ſamey rzeczy, ieżeli w ſwoiey potędze usprawiedliwiła przez długi ſzereg zdrożnościow nienawiść waszą przeciwko niey, potrafiła ona ią ieszcze powiększyć przez chytrość ſposobow; przez przewrótność ſwey polityki, przez okrucieńſtwo środkow, których nie przeſtaie używać, do podźwignienia ſię z ſwoich gruzow. — Zwracaiąc przeciwko ludowi pierwszy potok rewolucyi, rzucała wszyſtkie ſwoie zbrodnie na kolebkę wolności, i uſiłowała przez dzikie połączenie rzeczy, utłumić w nienawiſtney anarchii uczucia pierwszych dobrodzieyſtw wolności: Lecz ani Królowie, których uzbroiła zewnątrz, ani ſprzyſiężeni, których opłacała wewnątrz, ani dręczący ludzkość apoſtoło-

wie nie zdołali oprzeć ſię geniuſzowi Rzeplitey, który tą samą ręką, co zniszczyła zbrodnie umocowane do przywrocenia władzy Krolewſkiey, ſkruſzył także posąg władzy Krolewſkiey obciążoney wyſtępkami. „

„ A zatym nie przypadkowi, nie zamieszaniu rewolucyinemu, nie miłości niewczesney odmian, nie wpływowi kilku ludzi przypisać należy waszą nienawiść przeciwko władzy Krolewſkiey, ale zaſtanowieniu głębokiemu wynikaiącemu z nieszczęść ponieſionych, i doyrzałey waszey mądrości, która was nauczyła porownać hańbę niewoli z powabami wolności. Chcieliście rządu republikanckiego, więc tron uniżyć ſię muſiał przed potężną wolą narodową. Skoro otoczyliście rząd rodzący ſię całą waszą odwagą, iego nieprzyiaciele ſprzymierzeni zgnębieni natychmiaſt zoſtali. Otoczcież go dziś waszym przywiązaniem, a zniszczycie wszyſtkie te fakcye wewnętrzne, które przeszkadzaią iego ſzczęściu. Gdy rząd nieomieszkał przyłożyć ſię do zwycięztwa, nie omieszka także przyłożyć ſię i do pomyślności. „

„ Rzućcie oczy około was: ſpoyrzyicie na nędznych ſtronnikow władzy Krolewſkiey, których układy pomieszane zoſtały, ale oni nie ſą ieszcze zwyciężeni: ſpoyrzyicie na ich przyiacioł upokorzonych, ale pomnażaiących kłamſtwa, rzucaiących pociſki obmowy, rozſiewaiących wszędzie nieufność, wzbudzaiących roſterki w *Korſyce*, zabiiaiących *Duphota*, uzbraiaiących łotrow po drogach i xięży na wſiach, rozrzucaiących pełnemi garściami złoto angielſkie, i uſiłuiących wszelkiemi ſposobami zapalić bądź woynę domową, bądź woynę zewnętrzną. „

„ Ani wątpcie o tych wszyſtkich intrygach. Te ſtraszydła podwaiaią ſwoie zamachy ſzczegulniey w ten czas, gdy ſię elekcye zbliżaią, aby odmienić prawidła, zaprzeć ich potrzebę, albo kierować niemi podług danych ſobie przepisow Krolewſkich, iak roku zeszłego: lecz zniszczcie ieszcze raz ich niegodziwą nadzieię, cisnąc ſię w koło waszey konſtytucyi, i waszego rządu, który nie dozwoli, zadać iey naymnieyszego ciosu. „

„ Zgromadzenia pierwiaſtkowe i elektoralne otworzą ſię, i ta ieſt nieodzowna wola aktu konſtytucyinego, wy obywatele, waſi godni reprezentańci i Dyrektoryat poprzyſięgliście go utrzymać: ta przyſięga ieſt święta.

„ Wolnemi więc będąc w zgromadzeniach waszych, pod tarczą praw, niech dobroć waszego wyboru owocem będzie zgody: nie dozwalaycie ściągać ſię nad waſzemi głowami żywiołom nawałności, gdyż te płodzą pioruny nieszczęścia: niechay one nikną raczey przed światłem konſtytucyi, bez którey ani pokoy, ani ſpokoyność, ani pomyślność publiczna, ani ſzczęśliwość osobiſta utrzymać ſię nie może. „'

z Hagi dnia 4. Lutego.

Rewolucya na dniu 22. uſkuteczniona, donieſiona była d. 31. Stycznia ciału dyplomatycznemu na ceremonii publiczney tegoż dnia o 11. godzinie z rana odprawioney.

Zacząwszy od dnia 29. Prezydent zgromadzenia konſtytucyinego *Batawow* Ob: *Midderigh* przeſłał do wszyſtkich Miniſtrow zagranicznych zoſtaiących w *Hadze* liſt okulny zapraszaiący ich, ażeby na dzień 2. t. m. udali ſię do pałacu narodowego, dla odebrania tam urzędowney wiadomości o uſtanowionym Dyrektoryacie Wykonawczym. Na to wezwanie każdy z nich udał ſię o godzinie 11. do Prezydenta zgromadzenia konſtytucyinego, ktory w krotkiey mowie donioſł im, iż odtąd interessa dyplomatyczne odbywane będą przez władzę wykonawczą Rzpltey *Batawow*, i że władza wykonawcza pragnie dać ciału dyplomatycznemu uroczyſtą audyencyą, i nieobojętny dowod głębokiego szacunku i ufności dla zagranicznych Mocarſtw.

Miniſter pełnomocny *francuzki* Ob: Karol *de la Croix* w zabranym głoſie winszował imieniem Rzeczypospolitey *Francuzkiey* zgromadzeniu konſtytucyinemu *Batawow*. — Po tym głoſie Miniſtrowie zagraniczni, prowadzeni przez Kommisſyą zgromadzenia konſtytucyinego, i eſkortowani od gwardyi konnicy, udali ſię ku pałacowi niegdyś *Amszterdamſkiemu*, gdzie Dyrektoryat już był zgromadzony. Na przeyściu odbierali większe honory woyſkowe. Wprowadzeni do ſali audyencyonalney, przyięci zoſtali od władzy wykonawczey. Miniſter *francuzki* oświadczył iey swoie powinszowanie, na ktore odpowiedział Prezydent Dyrektoryatu.

.Oddalenie ſię z tamtąd Miniſtrow w tym ſamym porządku i z temiż naſtąpiło ceremoniami. — Tegoż dnia Miniſter *Francuzki* dał wielki obiad, na którym znaydowali ſię: Prezydent zgromadzenia Konſtytucyinego, Członki Dyrektoryatu, Miniſtrowie *Hiszpańſki i Sardyńſki*, Generałowie *Francuzcy i Hollenderscy*, Admirał *Winter*, i wielka liczba Reprezentantow *Batawſkich*.

Wszyſtkie bywsze prowincye z ſwemi Adminiſtracyami przyſtąpiły koleyno do zapadłey na dniu 22. Stycznia odmiany. Prowincye *Zelandyi i Brabancyi Batawſkiey*, odſtąpiły ſwego przedſięwzięcia radzenia ſię zgromadzeń pierwiaſtkowych. Tym czasem Dyrektoryat Wykonawczy wydał Proklamacyą, w którey wyraził, iż na mocy Dekretu przez zgromadzenie Konſtytucyine na dniu 31. Stycznia uchwalonego zaradził publicznemu bespieczeńſtwu przez aresztowanie 28. Członkow bywszey Konwencyi, którzy w pewnym mieyscu osadzeni będą, aż do powrotu ſpokoyności i uſtanwioenia Konſtytucyi, ażeby przez ten czas ſłużyli za porękę przeciw wszelkiemu zamieszaniu, z oſtrzeżeniem, iż ſwego czasu w przyzwoitym ſądzie odpowiadać będą.

z Bruxelli dnia 2. Lutego.

.Zdaie ſię, iż Rewolucya *Hollenderſka* ſprawi ważne w granicach tego kraiu odmiany. Mówią o utworzonym planie uszczuplenia ich z ſtrony naszych Departamentow nad-*Reńſkich*, i dania im większey rozciągłości z ſtrony *Niemiec*. Przez ten układ Geldrya *Hollenderſka* i cała część *Hollandyi* z tey ſtrony *Renu*, przyłączone będą do Rzpltey *Francuzkiey*. Gdy Rząd *Batawſki* ſkłada ſię teraz z Republikanow przywiązanych do *Francyi*, wykonanie podobnego zamiaru, niedoświadczyłoby żadney trudności.

Przez nasze okolice codziennie przechodzą woyſka od *Renu* dążące ku *Dunkierce* i innym brzegom dla formowania prawego ſkrzydła armii *Angielſkiey* maiącey ſię rozciągać od *Calais*, aż do uyścia *Skaldy*; ztamtąd ſtykać ſię będzie z korpusem woyſk *Francuzkich i Hollenderſkich* zgromadzaiących ſię w *Zelandyi*.

z Lauzanny dnia 26. Stycznia.

Dnia wczorayszego z rana chorągiew zielona powiewała na Domie, w którym ſię zgromadzaią Członki wydziału związkowego; Czytano na niey ten napis: Rzplta *Lemańſka*. Wiadomo, iż kolor zielony był kolorem *Wilhelma Tala, Stauſſachera, i Melchthala*. Wszyscy Obywatele przypieli kokardy zielone. Za zgromadzeniem ſię ſiły woyſkowey, Obywatel *Debons* ogłoszony był iey kommendantem przez wydział Centralny. Żołnierze zaś ſami ſobie Officerow obrali. Po czym woyſko udało ſię na plac S. *Franciszka*. Tam zaszczepiono drzewo wolności, przy dźwięku muzyki i okrzykach: *Niech żyie Rzplta Lemańſka*. Taż ſama ceremonia odprawiła ſię po wszyſtkich prawie miaſtach kraiu. Zamki woytow zabrane zoſtały.

Kuryer z *Paryża* przybyły donioſł Obywatelom *Lausanny* i kraiu *Vaud*, iż Dyrektoryat *Francuzki* uznał ich exyſtencyą polityczną pod imieniem Rzpltey *Lemańſkiey*.

z Semlina dnia 27. Stycznia.

Rozeszła ſię tu wiadomość, iakoby *Semendrya* przez kapitulacyą Baszy *Belgradzkiemu* poddała ſię, ale rzecz wcale ſię ma inaczey. Gdy wyſłane woyſko czyniło przygotowanie do dobywania *Semendryi*, załoga zrobiła wycieczkę, będąc popieraną przez 200. ludzi, którzy łodziami przypłyneli. Ta wycieczka taką rzeź w woyſku *Belgradzkim* zrobiła, że niktby był z życiem nie uszedł, gdyby *Serwianie* na odſiecz nie przyszli. Dnia 26. przypłyneło wiele ſtatkow z rannemi do *Belgradu*. Zaraz po tym przypadku Basza wyſłał znowu nowe korpus przeciw *Semendryi*. *Basmanoglu* ma swoie obozy rozſtawione na drogach które zmierzaią ku *Konſtantynopolowi*, są bardzo mocne, a reduty w około nich poſtawione, gęſto armatami osadzone.

Wſzyſtkie te zdarzenia tak wielką podobno trwogę uczyniły w *Konſtantynopolu*, iż poświęcone chorągwie Machometa oznaczaiące woyne, wywieszone zoſtały. Wſzyſtkie umyſły są tam wzruszone, co bliſkie zdaie ſię przepowiadać niebespieczeńſtwo.

Sułtan naradza ſię częſto, lecz nic decydownego nie przedſiebierze. Zaden z naczelnikow nie śmie wyiść przeciwko *Basmanowi-Oglu*, dla ſtoczenia z nim potyczki. Basza *Romelii* z swoim woyſkiem uciekł w bory przed potęgą insurgentow.

Na dniu 25. i 26. ſłychać było mocną kanonadę w *Belgradzie*, dowiedzieliśmy ſię, iż to było przybycie nowego Gubernatora *Bośnii*, który przyciągnął z 1500. ludzmi do tey fortecy.

z Bazylei dnia 31. Stycznia.

Dowiaduiemy ſię, iż w wielu wſiach Kantonu *Soleure* zaszczepione było drzewo wolności, i że wielu Woytow lękaiąc ſię, ażeby ich zamki takiego iak w naszym Kantonie niedoświadczyły losu, popakowali swoie sprzęty i poczynili wszelkie do wyiazdu przygotowania. W Kantonie *Zurich*, w którym mieszkańcy wieyscy wiele ucierpieli od mieszczan, wszelką do rychłey rewolucyi widać gotowość; w samym nawet *Zurich* mieszkańcy są w wielkiey między sobą niezgodzie.

Wydziały przez wieśniakow Kantonu *Bazyleiſkiego* poſtanowione pracuią nieuſtannie i ſkutecznie nad utrzymaniem dobrego porządku i spokoyności. W przyszły Poniedziałek Kommiſſya przez 30. wydziałow mieyſkich i wieyſkich mianowana, rozpocznie swoie ſeſſye i pracować będzie nad ułożeniem nowey konſtytucyi.

z Raſtadt dnia 1. Lutego.

Intereſſa idą tu z nadzwyczazną ſzybkością, po czym sądzić można, iak powszechne ieſt życzenie do przyspieszenia pokoiu. — Wczoray Deputacya Rzeszy pracowała nad odpowiedzią na oſtatnią odpowiednią notę Miniſtrow *francuzkich*. Deputacya ieszcze ieſt w nadziei, iż uratuie wielką część lewego brzegu *Renu*. Poseł Cesarſki odwołuie ſię do przedugoduych warunkow w *Leoben* zawartych, którego Deputacya Rzeszy proſiła także o *bona officia*, względem nałożonych przez woyſko *francuzkie* na prawym brzegu *Renu* rekwizycyow, 20,000. sążni drzewa i 7,000. sztuk dębiny. — Z powodu zaszłych pod *Manheimem* zdarzeń, Kongreſs ma żądać utrzymania zupełnego zawieszenia broni. — Tuteyszy agent *Batawſki* Ob: *Buch*, odebrał wczoray wiadomość o zaszley na d. 22. Stycznia w *Hadze* rewolucyi z rozkazem, aby natychmiaſt donioſł o tym posłom *francuzkim*. — Od d. 27. Stycznia poſłowie ci czterech kuryerow od Dyrektoryatu odebrali. Wczoray Miniſter *Pruſki* Hrabia *de Görz* miał długą z niemi konferencyą. — Między 5. i 6. tego mieſiąca ſpodziewaią ſię tu kuryera z *Paryża* z oſtatnią odpowiedzią Dyrektoryatu na przełożenie Deputacyi Rzeszy względem odſtąpienia lewego brzegu *Renu*, po czym ſeſsye bardzo ważne wynikną. — Przybył też tu deputowany *Korsykańſki*, ktory czeka na przybycie Generała *Bounaparte*. — Legacya *Pruſka* wielu deputowanym Rzeszy w teraźnieyszych okolicznościach do niey ſię udaiącym, dała zapewnienie, iż Krol Jmć *Pruſki* zawsze ile tylko będzie mogł nie przeſtanie obſtawać przy całości Rzeszy Niemieckiey — Zapewniaią i tutay, że po przybyciu Generała *Buonaparte*, pokoy w iednym mieſiącu ſkończyć ſię musi. — Liczba osob ſkładaiących rozmaite legacye, wynosi do 589.; cudzoziemcow ktorych ciekawość do naszego miaſta ściągnęła, znayduie ſię tu 288. — W kraiu *Badeńſkim* rozruchy iuż ſię uśmierzyły, ale choroba rewolucyina przenioſła ſię do *Szwaycar*, i nikt nie wątpi, że całe *Szwaycary* tą ospą są iuż zarażone. Wiele Kantonow obawiaiąc ſię zbytnich znakow, ktore po sobie zoſtawia, ſame ią sobie zaszczepiaią, i oczyściwszy ſię z mnogości humorow, przyspieszaią szczęśliwe chorobie przeſilenie.

Dnia 4. Lutego. — Ob. *Rivals* miniſter Rzeczypospolitey *Francuzkiey* w *Caſſel* przybył tu dnia dziſieyszego z *Paryża*; Baron *de Waitz* miniſter Landgraffa *Heſſen Caſſelſkiego*, także z *Paryża* tu przybył. — Miniſter Rzepltey *Liguryiſkiey* przy Rzeczypospolitey *Francuzkiey*, również ſię tu od niedawnego czasu znayduie.

Przywieziono tu iednę ososobliwſzą kobietę, która ma mieć lat 19. ma być ieszcze panną, wzroſt iey ieſt 7. ſtop i 2. cale, i waży pół czwarta cetnara, ieſt curką iednego wieśniaka z woytoſtwa *Pforzheim*; pokazuią tu ią za pieniądze.

Dnia 6. Lutego. — Ob. *Rivals* miniſter Rzeczypoſpolitey *Francuzkiey* przy Landgrafie *Heſſen-Caſſelſkim* wyiedzie z tąd dnia iutrzeyszego na *Frankfurt*, *Hauau do Caſſel*.

Ob. *Godin* ſekretarz legacyi *Francuzkiey* przy dworze *Wiedeńſkim* wyiechał dnia dziſieyszego wraz z ſwoią żoną do tegoż dworu.

Poſłowie *Szwaycarſcy* wyiechali z *Raſtadt*, gdyż cała *Szwaycarya* iuż ieſt w zupełney rewolucyi.

z Carlsruhe dnia 1. Lutego.

Schwytano tu niejakiego P. *Heyer*, który pisma burzące rozrzucał w naszey okolicy. — Czworo małych dziatek xiążęcia *de Deuxpont* pod czas obleżenia *Manheimu* znaydowało ſię w piwnicy ukrytych. Teraz iuż ztamtąd wyiechali.

z Salzburga dnia 1. Lutego.

Znalezliśmy w *Raſtadt* potężnego allianta, Rzplta *Ciſalpińſka* przez wzgląd na handel nasz solny, niechce zezwolić na odſtąpienie nas Casarzowi.

z Manheimu dnia 2. Lutego.

Jeszcze ſię dotąd znayduiemy w bardzo krytycznym położeniu. *Francuzi* żądali, aby woyſko ich ſtaneło garnizonem w naszym mieście, równie iak w *Filipsburgu*. Wczoray znowu przybył od nich trębacz do naszego kommendanta. Boiemy ſię, żeby *Francuzi* ieszcze nie myśleli nas bombardować. Woyſko Rzeszy z niewoli wypuszczone, było iak naylepiey od nich traktowane. Podpułkownik *Karg*

odzyſkał nazad konie zabrane mu przez *Francuzow* w szańcu *nad-Reńſkim*. Zawieszenie broni dla naszego miaſta i okolicy nie ma wyznaczonego terminu, zerwanie iego iednak powinno być wprzód oznaymione.

Dnia 6. Lutego.

Liſt Ob. *Hatry* Generała kommenderuiącego do P. *de Bartels* kommendanta *Manheymu*.

W głowney kwaterze w Moguncyi 16. *Pluvioſe* (4. *Lutego.*) *R.* 6.

„ Dyrektoryat Wykonawczy rozkazał mi ażebym oświadczył Elektorowi *Palatynowi*, oraz WP. który masz kommendę woyſka w *Manheymie*, iż żąda iak nayrychleyszey ſatysfakcyi, tak za uczyniony odpor przeciwko zaięciu przedmoſtowych fortyfikacyi *Manheymſkich* i wſzyſtkich ſtanowiſk lewego brzegu *Renu*, iako też za ſkutki iakie ten odpor ſprawił; iż domaga ſię o nadgrodę dla rannych żołnierzy *Francuzkich* i dla krewnych obrońcow oyczyzny, którzy w tym zdarzeniu polegli. „

Dyr: Wyk: w mocnym przekonaniu, iż danie tey ſatysfakcyi nie będzie ſpoźnione, zawiesza wszelkie nieprzyiazne kroki, lecz w przypadku gdyby Elektor *Palatyn* nie dał w tey okoliczności wczesney i zaspokaiaiącey Rzepltą *Francuzką* odpowiedzi, będę przymuszonym też kroki nieprzyiacielſkie rozpocząć. (podpisano) Hatry.

Od granic Szwaycarſkich d. 2. *Lutego.*

.Duch rewolucyiny zaiął iuż większą część *Szwaycaryi*. Ta ſkłonność ludu złączona z groźną woyſk *Francuzkich* perswazyą, nakłoniły Rządy naymożnieyszych Kantonow do naśladowania przykładu *Bazylei*, i uſkutecznienia Rewolucyi. Rząd *Berneńſki* iuż oſtatecznie wyrzekł ſię ſwego zamiaru walczenia z tak mocną burzą. Odwołał nayprzod woyſka wyſłane do kraiu *Vaud*; a potym publicznie ogłoſił przedſięwzięcie ſwoie odmienienia formy Rządu. Regencya w *Soleure* zezwoliła na wszyſtkie mieszkańcow wieyſkich żądania, z których znacznieysze są: — 1.) Rowność Praw dla wszyſtkich Obywatelow. — 2.) Prawa zasadzone na wolności i rowności. — 3.) Nominacye Kommiſſyi złożoney z rowney części mieyſkich i wieyſkich mieszkańcow dla układania planu nowey Konſtytucyi. — W *Zurich* Senat i mieszczanie na dniu 29. zgromadzeni, poſtanowili powszechną amneſtyą, rozpuszczenie więźniow, i zupełną wolność handlu. — Na naſtępuiącyh ſeſſyach, maią ſię zatrudnić wszyſtkiemi urządzeniami dążącemi do uzupełnienia Rewolucyi. Też ſame odmiany naſtąpiły w *Fryburgu i w Szaffuzie.*

Podług tego nowego ſtanu rzeczy, ſpodziewać ſię potzeba ſpokoynego Rewolucyi *Holwetow* uſkutecznienia. — Mowią, iż prawie wszyſtkie Członki Seymu w *Arau* opuściły to miaſto z przyczyny panuiących tam rozruchow. Dodaią, iż Obywatel *Maingaud* ſprawuiący intereſsa Rzpltey *Francuzkiey* proponował iuż wielu Kantonom, ażeby wyſłały nowych Deputowanych do *Arau*, dla zniszczenia tego co pierwſi poſtanowili, i poczynienia ſtosownych do nowego ſyſtematu urządzeń.

.Z *Lauzanny* Woyt zoſtał wygnanym. Zamek iego Patryoci opanowali. 800. Gwardyi Narodowey, czuwa nad ſpokoynością i bespieczeńſtwem miaſta. —

W *Morges* insurgenci zabrali arsenał, 21. armat w nim znayduiących ſię, podzielono między miaſtami *Nion i Lauzanne.*

W *Aubonne* Woyt odebrał zalecenie, ażeby ſię we dwoch godzinach oddalił. Przy wyieździe patrzał na tymczasowych Delegowanych ludu w iego zamku zaſiadaiących.

z Norymbergi dnia 3. *Lutego.*

Miniſter *Francuzki* Ob. *Bacher* nie mogł otrzymać w *Raſtadt* paszportu od pełnomocnikow *Ceſarſkich* do *Ratzbony*. Rzecz ſię tak ma: Miniſter *Francuzki* przybył do *Raſtadt* za paszportem P. *Graiſenreid* ſprawuiącego intereſſa Cesarſkie w *Bazylei*. W *Raſtadt* poseł Rzepltey *Treilhard* żądał dla niego paszportu u legacyi Cesarſkiey, *iako dla miniſtra pełnomocnego Rzepltey przy ſamey Rzeszy*, lez takiego paszportu odmowił miniſter Cesarſki z przyczyny, iż przed ukończeniem pokoiu, miniſter takowy nie moze być przy ſeymie Rzeszy uznanym. *Treilhard* więc żądał dla Ob *Bacher* paszportu przynaymniey iako dla negocyatora, ale mu odpowiedziano, ze negocyacye odbywać ſię muszą nie w *Ratyzbonie* ale w *Raſtadt*. Sam przeto Ob. *Bacher* proſił dla ſiebie o paszport iako *dla woiażuiącego obywatela Francuzkiego*, ale i tego dać mu nie chciano, wymawiaiąc ſię, iż w tey mierze bez wyraźnego rozkazu rządu nic czynić nie można. Ob. *Bacher* widząc takową zwłokę wyiechał do *Anſpach* wziął paszport *Pruſki* i z nim do *Ratyzbony* zaiechał.

z Frankfurtu dnia 3. *Lutego.*

Znaiomy uczony *Rebmann*, teraz w *Paryżu* znayduiący ſię, ma przybyć do *Moguncyi* na urząd kryminalnego ſędziego. — *Francuzi* zapowiedzieli, iż ieżli rekwizycye drzewa przez nich na prawym brzegu *Renu* nałożone, w przeciągu iednego tygodnia nie zoſtaną wydane, tedy oſtra naſtąpi exekucya, i ſami lasy tamteysze wycinać będą.

Dnia 6. *Lutego* — Rozchodzi ſię wiadomość, iż dnia 31. p. m. w nocy korpus woyſka *francuzkiego* przeprawił ſię przez *Ren* bliſko *Ketsch* w zamiarze opanowania fortecy *Filipsburga*.

Zapewniaią, iż ieſt ułożony plan organizowania całey *Szwaycaryi* pod imieniem Rzeczypospolitey *Transjurańſkiey*, na wzór konſtytucyi *Francuzkiey*, *Batawſkiey i Cisalpińſkiey*.

Za przykładem tego co ſię ſtało z *Moguncyą* i twierdzą *Reńſką*, *Francuzi* mieli iuż po trzeci raz wezwać *Ehrenbreitstein* do poddania ſię.

z Bazylei dnia 3. *Lutego.*

Dnia wczorayszego naſi Elektorowie zgromadzili ſię w liczbie 89. i obrali 20. reprezentantow ludu.

Obydwie Rady większa i mnieysza w odpowiedzi Ob: *Ocks* przeſłaney, dały ſprawę o uſkutecznionych śrzodkach w poſtanowieniu wolności i rowności bez nizgod i zamieszania. Widać w tey odpowiedzi, iż dnia 22. Stycznia wszyſtkie tytuły i dyſtynkcye zoſtały znieſione, zegary do zwyczaynego przyſtosowane merydyanu, i że odrzucono poſtanowioną w *Arau* przyſięgę.

Dnia 5. *Lutego.*

Dnia 2. t. m. powrocił tu z *Arau* Ob. *Maingaud* ſprawuiący intereſſa Rzepltey *Francuzkiey*. Przed wyiazdem z *Arau* pisał do Regencyi *Berneńſkiey* liſt naſtępuiący.

.Braterſkie przyięcie, ktorego doświadczyłem od mieszkańcow miaſta *Arau* w czaſie mego u nich bawienia, wznieca we mnie nayżywszą o ich los troſkliwość. Dowiaduię ſię, iż okazane przez nich zdania wolności, dały wam powod do urządzeń woiennych, których ia niemogę widzieć z oboiętnością, i oświadczam, iż od momentu gdy woyſka wasze ku *Arau* posuwać ſię będą, lub gdy mieszkańce tego miaſta w naymnieyszym ſposobie zoſtaną napaſtowanemi za rożniące ich z wami opinie, woyſka *Francuzkie* posuną ſię ze wszyſtkich ſtron i naykrotszemi drogami przeciw *Bernie* i iey Magiſtratowi, który zoſtanie w odpowiedzi za wszyſtkie arbitralne przezeń nakazane poſtępki, iakoteż za przedłużenie ſwoiey pyszney i nikczemney tyranii. (podpisano) Maingaud.

W kantonie *Lucerny* przygotowana ieſt Rewolucya. Lud domaga ſię nowey Konſtytucyi.

z Ratyzbony dnia 5. *Lutego.*

Przechod woyſk Cesarſkich przez nasze miaſto iuż ſię zupełnie ſkończył, udały ſię one wszyſtkie do kraiow dziedzicznych, gdzie w końcu tego mieſiąca ſtanąć maią. — Wieść ieſt fałszywa, iakoby Kommiſſarz Cesarſki miał urzędownie oświadczyć Miniſtrom Seymu, iż woyſka Cesarſkie zaymą w *Bawaryi* linią począwszy od *Waldsaſsen* do *Paſſau*, a potym ztamtąd *Dunajem* do *Inspruk*. Nie masz żadnego iuż teraz woyſka Cesarſkiego ani nad rzeką *Nab*, ani na lewym brzegu *Dunaiu*. — Ob: *Bacher* Miniſter Rzpltey *Francuzkiey* żądał, aby ſię mogł w tym charakterze legitymować. Seym Rzeszy zatrudniał ſię dziś tym intereſſem.

z Genui dnia 13. *Stycznia.*

W tych dniach przymaszerował do miaſta *Karrera* korpus Cisalpinow z artylleryą. — Mowią, że ieſt przeznaczony do *Rzymu*, maiąc rozkaz udać ſię tam przez Toſkanią: także że nasz rząd zoſtał wezwany od Dyrektoryatu Ciſalpińſkiego, aby przyłączył niektóre oddziały ſwego woyſka do tego korpusu.

Lecz większe ieſt podobieńſtwo, że ten korpus ma zlecenie wesprzeć rewolucyą Lukańſką, gdzie ogłoszono iuż demokracyą, i okazano chęć przyłączenia ſię do Rzepltey *Ciſalpińſkiey*. Ta Rzeplta (mowi iedna z tuteyszych gazet) wznoſi ſię z energią do naywyższego ſtopnia ſwoiey wielkości.

z Medyolanu dnia 25. *Stycznia.*

Oſtatnie wiadomości *Rzymſkie* donoszą o spokoyności tey ſtolicy, oraz o odprawuiących ſię tam proceſſyach, nowennach, modlitwach publicznych etc. Uſtały tam iuż wieści o marszu woyſk *Neapolitańſkich*. — P. *Pignatelli* odwołanym zoſtał z *Rzymu*, i dwor *Neapolitańſki* żadnego na iego mieysce nie wyznaczył naſtępcy. — Oyciec S. szczęśliwie do zdrowia przywrocony, poświęca swe chwile intereſſom rządowym. Kapral który zabił Generała *Duphot*, okuty iuż ieſt w kaydany. Aresztowano wiele osób należących do 28. Grudnia. Surowa Policya utrzymuie spokoyność, wśrzód publiczney nędzy, upadku papierow, i powszechney trwogi.

Liczba woyſk *Francuzkich* i *Cisalpińſkich* wkraczaiących do pańſtw *Rzymſkich*, wynosi 30,000. — W *Lukka* niechciano wpuścić woyſk *Cisalpińſkich*- Margrabia *Luchesini* pierwszy dał znać o zblizeniu ſię tych woyſk do rzeczonego miaſta.

Sinigaglia, *Jeſi*, *Fano*, *Foſſombrone*, *Cagli*, *Urbino*, *Gubbio*, *Pergola*, *Montalboddo*, *St. Angelo in vado*, *Loretto*, *Recanati*, *Macerata*, *i Foligno* Miaſta Papiezkie, iuż ſię wolnemi ogłoſiły.

Duia 28. *Stycznia.*

Obchodzono tu dnia dziſieyszego uroczyſtość wdzięczności ludu *Ciſalpińskiego* ku Rzepltey *Francuzkiey*, ktòra na dniu 21. dla niepogodnego czaſu nie mogła być odprawiona.

Na iedney z oſtatnich ſeſſyi wielkiey naszey Rady, Dyrektoryat donioſł przez poselſtwo o bliſkim przybyciu woyſka *Francuzkiego* na territorium Rzeczypospolitey *Ciſalpińſkiey*. Te dywizye ſkładaiące 31. tyſięcy ludzi umieszczone będą w fortecach pryncypalnych miaſt Rzeczypospolitey. Rada poſtanowiła, ażeby w mieyscach gdzie niema koſzar, wyprożnić dla woyſk *Francuzkich* klasztory. Uchwalono przy tym, iż oddany będzie pod dyſpozycyą Dyrektoryatu dochod z dobr Narodowych ſześć milionow wynoszący na utrzymywanie tych woyſk przez trzy mieſiące.

Od Granic Włoſkich d. 26. *Stycznia.*

Nakazane przez Oyca S. publiczne modlitwy, zakończyły ſię przez wielką proceſſyą, na której znaydywali ſię Kardynałowie, Prałaci, całe Duchowieńſtwo Swieckie i Zakonne, oraz wszyſtkie Konfraternie *Rzymſkie*. Na tych proceſſyach nieſione były z okazałością przez ośmiu Biſkupow trzy nayszacownieysze *Rzymu* zabytki, to ieſt: obraz Zbawiciela, obraz P. Maryi, i łańcuch S. Piotra. Proceſſya udała ſię do Bazyliki S. Piotra na *Watykanie*, gdzie te szczątki złożone były na ołtarzu Papieſkim, i wyſtawione przez ośm dni dla wzbudzenia pobożności prawowiernych. Oyciec S. nadał zupełny odpuſt Jubileuszowy tym wszyſtkim, którzy te Relikwie oglądać będą.

Kuryer dnia 20. do *Rzymu* przybyły, donioſł, iż woyſka *Ciſalpińſkie* na nowo ſię pomykaią, iż iuż weszły do *Citta di Caſtello*, i wzięły garnizon iego do niewoli woienney. Pułkownik *Barwick*, który z kaſſą woyſkową i dwoma batalionami Papieſkiemi znaydywał ſię w *Tolentino*, cofnął ſię do *Spoletto*.

W miniſterium *Neapolitańſkim* znaczne zaszły odmiany. Margrabia *de Gallo* zoſtał miniſtrem intereſſow zagranicznych, marynarki, i handlu; Xiążę *de Caſtel Cicale* miniſtrem ſprawiedliwości, margrabia *Simonetti* miniſtrem ſkarbowym; Feld-Marszałek D. *Mannel* miniſtrem woiennym; Generał *Acton* zoſtał ſię przy swoich prerogatywach i dyſtynkcyach, iakie mu nadane były 15. Kwietnia 1794. z prawem znaydywania ſię na wszyſtkich radach.

z Bononij dnia 27. *Stycznia.*

.Woyſka *Francuzkie i Cisalpińſkie*, wkraczaią coraz głębiey w kraie Papiezkie, doszły iuż do *Umbryi* i dążą do *Spoletto* głownego tey Prowincyi miaſta. Dwie zatym trzecie części kraiow Kościelnych są iuż przez nich opanowane.

Dnia onegdayszego przybył tu kuryer z *Paryża*, który iak nayśpieszniey wyieżdża ztąd do *Neapolu*. W przeieździe ſwoim przez *Florencyą* zoſtawił tam liſty Xcia *Corsini*, Miniſtra *Toſkańſkiego* przy Rzpltey *Francuzkiey*.

Generał kommenderuiący *Berthier* przybył tu dnia 23. t. m. Zabawiwszy przez kilka godzin, wyiechał do *Ankony* na czele wielkiey liczby woyſka Francuzkiego tak infanteryi, iako i kawaleryi, oraz znaczney artylleryi. Woyſka *Cudzoziemſkie i Cisalpińſkie*, które zaięły Marchią *Ankońſką i Umbryą*, oczekuią na złączenie ſię z woyſkiem Francuzkim dla wspolnego z nim w dalszych przedſięwzięciach działania.

Donoszą z *Rzymu* pod dniem 21. iż Kardynał *Dorya* wyiechał do *Neapolu*. P. *Pignatelli* bywszy Miniſter Krola Neapolitańſkiego w *Rzymie*, mianowany zoſtał Marszałkiem dworu Krolewny *Sycyliyſkiey*.

Kantor generalny tey Gazety, ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy Jmć Pana Ebarta *pod Numerem* 65. *na drugim piętrze.*